

# บทที่ 1

## บทนำ

### ความเป็นมาและความสำคัญ

ธุรกิจร้านอาหารในปัจจุบันก็มีรูปแบบเพื่อตอบสนองการดำเนินชีวิตของผู้คนที่เปลี่ยนแปลงไป ถึงแม้พฤติกรรมในการบริโภคอาหารเป็นโลกาภิวัตน์ และยังคงพบเห็นค่านิยมความเป็นนานาชาติ แต่ได้เปลี่ยนจากความเป็นค่านิยมจากปรากฏการณ์เมืองใหญ่ เข้าสู่การใช้ชีวิตแบบพื้นฐานเรียบง่ายที่ระยะไกลจากเมืองและเข้าใกล้ธรรมชาติ ซึ่งมีกระบวนการแบบที่ทำด้วยความเฉพาะมากขึ้น โดยเฉพาะธุรกิจร้านอาหารที่อยู่ในพื้นที่ทางด้านการท่องเที่ยวและบริการ ต้องปรับเปลี่ยนมูลค่าที่เป็นองค์ประกอบของธุรกิจด้วยศาสตร์และศิลปะที่มีความหมายตามค่านิยมในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นด้านของอาหารและกระบวนการผลิต ที่เน้นความสดใหม่และอาหารปลอดภัย กระบวนการบริการที่ลดความเป็นทางการลง แต่เข้าสู่การบริการด้วยใจ และกระบวนการจัดตกแต่งสถานที่และสร้างบรรยากาศที่น่าจดจำและตัดขาดจากวันและกิจกรรมปกติของผู้มาใช้บริการปรากฏการณ์ดังกล่าวเห็นได้จากกระแสอาหารเพื่อสุขภาพ ที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตอาหาร จากแหล่งผลิตการบริการบนโต๊ะอาหารที่เน้นความเป็นธรรมชาติต่อทั้งผู้ผลิตและนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังเห็นได้ว่าเศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องนั้นยังทำให้อาหารพื้นบ้านมักถูกบรรจุอยู่ในแผนการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เพราะก่อนหน้านี้สังคมพึ่งพาอาหารที่ผ่านกระบวนการผลิตขนาดใหญ่มาอย่างต่อเนื่องจนยากจะเข้าถึงอาหารที่ผลิตในบ้านของตนเอง ทำให้อาหารบ้านเป็นที่โทษหาทั้งเชิงกายภาพและรสนิยม และอาหารกลุ่มที่บ่งชี้ด้านวัฒนธรรมยังได้รับการจัดอันดับในเวทีโลกด้านการท่องเที่ยวไว้ด้วยการพัฒนาธุรกิจร้านอาหารจำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์อย่างมาก ซึ่งจะก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มแก่ธุรกิจร้านอาหารซึ่งส่งผลดีแก่ผู้เกี่ยวข้องหลายภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการเอง ผู้มาเยือน และแม้แต่ชุมชนและธรรมชาติที่รายล้อม กล่าวคือผู้ประกอบการจะสื่อสารและเข้าใจความต้องการจากลูกค้าได้แม่นยำขึ้น ผู้ประกอบการเข้าใจและมองเห็นถึงคุณค่าที่ควรสร้างและพัฒนาเป็นมูลค่าการบริการอาหารและเครื่องดื่มที่ครบถ้วนและมีความเฉพาะในพื้นที่ธุรกิจตนเอง ผู้ประกอบการเข้าสู่เวทีการแข่งขันทางธุรกิจที่หลากหลายและไม่ลอกเลียนแบบหรือผลิตซ้ำกันเอง ผู้ประกอบการให้มูลค่าดังกล่าวโดยอ้างอิงและห่วงใยต่อทุกคนที่มีอยู่ในชุมชนและพึ่งพิงกันและกันอย่างเป็นธรรมชาติไม่ว่าจะก่อให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรรม การจ้างงาน องค์ความรู้และภูมิปัญญา ตลอดจนนวัตกรรมอันเป็นประโยชน์ร่วมกันทั้งเชิงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่สวยงามอย่างยั่งยืน ส่วนผู้มาเยือนก็ได้ตระหนักและรับรู้ถึงคุณค่าจากมูลค่าเพิ่มด้านศาสตร์และศิลปะอาหารในพื้นที่ธุรกิจอาหารที่คุ้มค่าในหลายด้าน

เสรี คงอยู่ นายอำเภอศรีสวัสดิ์ คุณธีรศักดิ์ สอนมี นายกเทศมนตรีสำนักงานเทศบาลตำบลบ้านตาขุน และคุณวิวัฒน์ สรรภา รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้กล่าวสอดคล้องกันว่า ธุรกิจร้านอาหารที่อยู่บริเวณในเขื่อนนี้ เป็นประเภทหนึ่งของธุรกิจร้านอาหารที่สามารถสร้างรายได้หลัก

และรายได้เสริมให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในชุมชนทั้งที่เป็นเจ้าของ และลูกจ้างประจำในร้านอาหารได้เป็นจำนวนมาก ข้อได้เปรียบของธุรกิจร้านอาหารในเขื่อนคือ วัตถุดิบที่สด ใหม่ ต้นทุนต่ำ เช่น ปลา ผัก ส่วนผสมจากป่า เป็นต้น ธุรกิจร้านอาหารเหล่านี้ยังขาดการพัฒนาในเรื่องของเมนู การตกแต่ง การจัดการรูปแบบการนำเสนอลูกค้าที่เหมาะสม เพื่อให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น โดยทางอำเภอคาดหวังว่าจะมีหน่วยงานเข้ามาช่วยกันพัฒนาธุรกิจร้านอาหารบริเวณในเขื่อน เนื่องจากในปัจจุบันเริ่มพบกลุ่มนายทุนเข้ามาประกอบธุรกิจร้านอาหารในเขื่อนมากขึ้น จึงเกิดภาวะการแข่งขันที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากกลุ่มผู้ประกอบการที่มีกำลังการลงทุนสูง เพราะนักท่องเที่ยวสามารถเลือกเข้าไปรับประทานอาหารในร้านอาหาร ได้ตามการสื่อสารการตลาดของแต่ละแห่ง ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและสามารถจูงใจกลุ่มเป้าหมายนั้นให้เกิดความต้องการซื้อได้ก่อน โดยทางเขื่อนได้ให้ความสำคัญมากในการที่จะมาพัฒนาเพื่อเพิ่มคุณค่าธุรกิจร้านอาหารให้สูงขึ้น และสามารถสื่อสารให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงคุณค่าผลิตภัณฑ์และบริการได้ตรงตามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน ซึ่งเน้นความคุ้มค่าของสินค้าและบริการ โดยมีต้นทุนธรรมชาติที่เขื่อนเป็นต้นทุนที่สำคัญ ทางเขื่อนจึงมีความต้องการให้คณะที่ผู้วิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เข้ามาศึกษาข้อมูล ในการทำวิจัยอย่างเป็นระบบในการช่วยเพิ่มคุณค่าธุรกิจร้านอาหารในเขื่อน และเลือกวิธีการสื่อสารการตลาดให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป (สัมภาษณ์ในพื้นที่วันที่ 8 เมษายน 2557)

ด้วยเหตุนี้ คณะผู้วิจัยจึงมีความจำเป็นต้องสร้างคุณค่าธุรกิจร้านอาหารให้สูงขึ้น เพื่อเพิ่มมูลค่าอาหารในแพที่พักแรมบริเวณในเขื่อนประเทศไทยให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และสามารถสื่อสารให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงคุณค่าผลิตภัณฑ์และบริการ ได้ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากต่อผู้ประกอบการในชุมชน ภาครัฐ และประชาชน สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาธุรกิจร้านอาหารสู่ระดับสากลต่อไป นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการและชุมชนอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศชาติต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาค่านิยมของนักท่องเที่ยวต่อการเพิ่มมูลค่าอาหารในแพที่พักแรมบริเวณในเขื่อนประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาคุณค่าการรับรู้ของนักท่องเที่ยวในการเพิ่มมูลค่าอาหารในแพที่พักแรมบริเวณในเขื่อนประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการของการเพิ่มมูลค่าอาหารในแพที่พักแรมบริเวณในเขื่อนประเทศไทย
4. แนวทางการเพิ่มมูลค่าอาหารในแพที่พักแรมบริเวณในเขื่อนประเทศไทยกรณีศึกษา: เขื่อนรัชชประภา อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

### ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษา การเพิ่มมูลค่าอาหารในแพที่พักแรมบริเวณในเขื่อนประเทศไทย  
กรณีศึกษา: เขื่อนรัชชประภา อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

### ขอบเขตพื้นที่

1. เขื่อนรัชชประภา อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

### ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขต ไว้ดังนี้

#### เชิงปริมาณ

- 1.1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวเขื่อนในประเทศไทย
- 1.2 ค่านิยม
  - ค่านิยมเศรษฐกิจ
  - ค่านิยมสังคม/ชื่อเสียง
  - ค่านิยมวัฒนธรรม
- 1.3 คุณค่าการรับรู้
  - คุณค่าอารมณ์
  - คุณค่าการบริการ
  - คุณค่าความพยายาม
- 1.4 การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ
  - การส่งเสริมการตลาด
  - การให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์
  - อินเทอร์เน็ต
  - การโฆษณา
- 1.5 การเพิ่มมูลค่าอาหารในแพที่พักแรมบริเวณในเขื่อนประเทศไทยกรณีศึกษา:  
เขื่อนรัชชประภา อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

### ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มประชากรเพื่อการวิจัยเชิงปริมาณ คือประชาชน จำนวน 400 คน ประชากรกลุ่มนี้  
จะใช้เพื่อขอบเขตการศึกษาการเพิ่มมูลค่าอาหารในแพที่พักแรมบริเวณในเขื่อนประเทศไทย กรณีศึกษา:  
เขื่อนรัชชประภา อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานประกอบธุรกิจ  
จากมุมมองของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขื่อนประเทศไทย ดังนี้

**ตาราง 1.1** แสดงสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าชมอุทยานแห่งชาติ

เขื่อน (ภูมิภาค)	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ชุด)
ภาคใต้ เขื่อนรัชชประภา จังหวัดสุราษฎร์ธานี	80,431	397

ที่มา: สถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าชมอุทยานแห่งชาติ ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ, สำนักอุทยานแห่งชาติ, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชปีงบประมาณ 2553-2554

### ขอบเขตด้านเวลา

ทำการวิจัยตั้งแต่เดือน 1 ตุลาคม 2558 – 30 ธันวาคม 2559

### สมมติฐานการวิจัย

1. ค่านิยมส่งผลต่อการเพิ่มมูลค่าอาหารในแพที่พักแรมบริเวณในเขื่อนประเทศไทย
2. คุณค่าการรับรู้ส่งผลต่อการเพิ่มมูลค่าอาหารในแพที่พักแรมบริเวณในเขื่อนประเทศไทย
3. การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการส่งผลต่อการเพิ่มมูลค่าอาหารในแพที่พักแรมบริเวณในเขื่อนประเทศไทย

### คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

1. นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เป็นชาวไทยเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังภาคใต้ เขื่อนรัชชประภา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 24 ชั่วโมง มีการพักค้างคืน มีการใช้จ่ายเงินและไม่ได้ไปเพื่อประกอบอาชีพ
2. ค่านิยม หมายถึง ความนิยมหรือความรู้สึกนิยมชมชอบหรือเห็นคุณค่าต่อการท่องเที่ยวเขื่อนในประเทศไทยซึ่งแต่ละกลุ่มของนักท่องเที่ยวจะมีค่านิยมที่แตกต่างกัน และเมื่อท่องเที่ยวซ้ำๆ บ่อยๆ จนเป็นที่สืบทอดต่อๆ กันไปเป็นวัฒนธรรมได้ในด้านค่านิยมเศรษฐกิจ ด้านค่านิยมสังคม และด้านค่านิยมทางวัฒนธรรม
3. คุณค่าการรับรู้ หมายถึง ผลรวมของประโยชน์หรืออรรถประโยชน์จากผลิตภัณฑ์หรือบริการใดบริการหนึ่ง คุณค่าผลิตภัณฑ์พิจารณาจากความแตกต่างทางการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ซึ่งประกอบด้วย คุณค่าอารมณ์คุณค่าการบริการคุณค่าความพยายาม
4. การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ หมายถึง เป็นการผสมผสานเครื่องมือการสื่อสารการตลาดหลายๆ เครื่องมือเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม เพื่อส่งมอบข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าและบริการไปยังนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย การส่งเสริมการตลาดทำให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์อินเทอร์เน็ตและการโฆษณา

5. การเพิ่มมูลค่า หมายถึง การนำความคิดสร้างสรรค์ และทักษะฝีมือของคนไทยซึ่งถ่ายทอดมาจากวัฒนธรรมมารวมเข้ากับองค์ความรู้ที่เหมาะสม แล้วพัฒนาให้กลายเป็นสินค้าและบริการที่สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าทั้งในและต่างประเทศ อันมาจากวัฒนธรรมและความเชื่อของคนไทย และสามารถเป็น “มูลค่า” เกิดเป็นรายได้ให้กับธุรกิจการท่องเที่ยวได้

6. พฤติกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำของนักท่องเที่ยวอันเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดหาให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการจากการท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนในประเทศไทย

7. บริเวณเขื่อนในประเทศไทยหมายถึงพื้นที่เขื่อนซึ่งตั้งอยู่ที่ ภาควิชา จังหวัดสุราษฎร์ธานี อำเภอบ้านตาขุน เขื่อนรัชชประภา

### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนำไปพัฒนาแผนการตลาดสำหรับเขื่อนเพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวสนใจเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น ส่งผลให้เพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการภาครัฐ และเอกชนกับแหล่งพื้นที่เขื่อนในประเทศไทย

2. เมื่อผู้ประกอบการ และเอกชนมีรายได้จึงเกิดการจ้างงานลดการย้ายถิ่นฐานของประชาชนในท้องถิ่นในการหางานทำ

3. มีการใช้จ่ายเงินในพื้นที่ของนักท่องเที่ยวจึงเกิดการหมุนเวียนในด้านเงินตราเกิดสภาพคล่องทางการเงินมากขึ้น